

Lapsed saavad valimisõiguse, kuid nad ei huvitu poliitikast

Kas gümnaasiumi õpilased peaksid valimistel osalema?

President Kersti Kaljulaid avaldas hiljuti noorteühenduste liidu suvepäevadel esinedes lootust, et sügisel läheb kohalikke võimuorganeid valima sada protsenti 16–17-aastastest noortest, kellele tänava esimest korda hääleõigus antakse. Ilmselt on Eesti selle eesmärgi täitumisest siiski kaugel.

«Mind (1. ise) valimised ja poliitika ei huvita, aga noh – täitsa tore, et (2. võimalus) antakse.» Umbes nii võiks sõnastada (3. keskmine vastus), mille Tartu Postimees sai, kui uuris sel nädalal linnatänaval juhuslikelt noortelt nende valimishuvi kohta.

Esmakordne võimalus

Oktoobrikuised (4. kohalikud omavalitsused) valimised on esimesed, kus hääletamisõigus laieneb ka 16- ja 17-aastastele. Valimiskomisjoni (5. andmed) on neid sel ajal kokku ligi 24 000. Seda, kui paljud neist neile osaks saavat privileegi tegelikult kasutavad, ei julge täpselt veel keegi pakkuda.

(6. Saama) noorte meelsusest mingilgi määral aimu, tegi Tartu Postimees sel kolmapäeval Tartus juttu kümne noorega vanuses 15–17 aastat. Seitse neist olid neid ja kolm noormehed.

Kui mõni partei peaks hellitama lootust oma kandidaatidele noortelt märkimisväärset hääletelisa teenida, siis eelnimetatud lühikeste vestluste põhjal saab oletada, et unistuseks võib see jääda. Tegelikuses on hilisteismeliste huvi poliitika vastu leige. Näiteks 16-aastane Mathias Arumäe on (6. sõnum) «Ma ei ole selle (7. teema) veel väga kursis» tüüpiline näide oma eakaaslastest.

Ehkki sisemist huvi noortel endil kõnealuse (8. teema) pole, nentis mitu neist, et läheb võib-olla lõpuks siiski oma valikut vormistama. Siiski ei osanud nad veel kindla sõnaga öelda, mille alusel nad sel juhul hääletavad.

ERRi tellitud Turu-uuringute aktsiaseltsi juunikuise küsitluse järgi kavatseb tõenäoliselt või kindlasti valima minna 50 protsenti (9. 16–17-aastased noored): See on märksa väiksem elanikkonda üldiselt iseloomustavast näitajast, mis on 73 protsenti.

Sotsioloogilised uuringud

Seevastu Tallinna ülikooli politoloog Anu Toots avaldas mõningatele varasematele sotsioloogilistele uuringutele tuginedes arvamust, et 16- ja 17-aastaste valimiskäitumine ei tohiks märkimisväärselt erineda täiskasvanute omast.

Üle Eesti on tema teada (10. poliitika) huvitatud enam-vähem pool noortest. «See on umbes sama ka täiskasvanute puhul. Teisisõnu ei kõida poliitika sugugi igauht,» rääkis ta.

Ka noorte valimisaktiivsus võiks Tootsi sõnul kujuneda enam-vähem (11. samasugune) kui täiskasvanuil, umbes 60 protsenti kanti. «Mingit revolutsiooni ma ses osas ei looda,» lisas ta.

«Noorte valimisvalvurite» projekti juht Heliis Nemsitsveridze (12. rõhutama), et valimisea (13. langetamine) ainus mõte pole noori hääletama saada. «Eesmärk polegi see, et noored (14. saajaprotsendiline) valima läheks. Hoopis olulisem on see, et ka poliitikud ja ühiskond tervikuna mõistaks, et noortel on valimisõigus, ning hakkaks seetõttu senisest rohkem kõnelema teemadel, mis noori otseselt puudutavad,» lausus ta.

Kuivõrd läheb sulle korda, et saad sügisel hääletada? KÜSITLUS

Elisabeth Erik, 17 “Ma ei ole poliitikaga väga kursis, (15. mina) väga ei huvita see teema. Ma ei näe sellel väga mõtet, et nii noored inimesed peaks (16. poliitika) juba kokku puutuma. Seega kuulan valiku langetamisel oma vanemaid, ise väga midagi uurida ei viitsi.”

Merili Joost, 17 “Absoluutselt ei lähe korda. Ma ei kavatse hääletada.”

Artur Anderson, 16 “Arvan, et vanusepiiri langetamine oli väga halb mõte, sest 16- ja 17-aastased on väga kergelt (17. mõjutama) Nad ei oma piisavalt silmaringi, et teha õiget valikut. Samas mul endal on kinnistunud põhimõtted olemas ja ma kavatsen vastavalt (18. need) ka valida.”

Linnea Meister, 17 “Kui leidub noori, keda poliitika huvitab, siis on tore, et nad saavad (19. valimised) osa võtta. Mina teen valiku ilmselt peamiselt uudiste põhjal. Ja selle põhjal, kuidas inimene (kandidaat – toim) ennast näitab.”

Helena Kont, 15 “Mulle meeldib, et selline võimalus (20. andma) ja noori oluliseks (21. pidama) Ise ma aga ilmselt hääletama ei lähe, sest ma ei tea poliitikast suurt midagi. Ma ei kujuta ette, et läheks spetsiaalselt niiviisi internetti ja uuriks, kelle poolt hääletada.”

Johannes Voltri, Tartu Postimees, juuni 2017